

15

Hoge Raad
27 november 2015, nr. 14/04729
ECLI:NL:HR:2015:3423
(mr. Van Buchem-Spapens, mr. Heisterkamp, mr. Van den Brink, mr. De Groot)
(concl. A-G mr. Wesseling-van Gent (niet opgenomen, Red.))
Noot M. Teekens

Verjaring. Proces-verbaal. Executoriale titels.

Is art. 3:324 BW van toepassing op in executoriale vorm uitgegeven proces-verbaal van schikkingscomparitie? Verjaringsregime executoriale titels, uitgezonderd rechterlijke en arbitrale uitspraken.

[BW art. 3:324, 3:306 lid e.v.; Rv art. 87 lid 3]

Eiseres tot cassatie heeft in 2003 en 2004 diverse geldbedragen geleend aan verweerder in cassatie. Ondanks betalingstoezeggingen heeft verweerder het verschuldigde niet terugbetaald.

Op 31 mei 2007 heeft eiseres conservatoir derdenbeslag gelegd onder de Staat der Nederlanden (het Ministerie van Defensie) tot zekerheid van verhaal van haar vordering, begroot op € 150.000,=. Eiseres heeft verweerder op 6 juni 2007 gedagvaard voor de Rechtbank Amsterdam. Deze procedure is geëindigd in een schikking, vastgelegd in het proces-verbaal van 20 maart 2008. Partijen kwamen overeen dat verweerder uiterlijk op 20 juli 2008 een bedrag van € 95.000,= aan eiseres zou betalen, gevolgd door opheffing van het beslag. Op 18 september 2008 heeft eiseres het proces-verbaal laten betekenen aan verweerder en op 23 december 2013 aan het Ministerie van Defensie. Verweerder is de overeenkomst niet nagekomen.

Verweerder heeft bij dagvaarding van 24 februari 2014 eiseres in kort geding gedagvaard voor de Rechtbank Den Haag en gevorderd dat het gelegde beslag zal worden opgeheven. Verweerder heeft daartoe aangevoerd dat de verplichting tot terugbetaling van de geldvordering is verjaard. Eiseres heeft gesteld dat op de verplichting die is vastgelegd in het proces-verbaal op de voet van art. 3:324 BW een verjaringstermijn van twintig jaar van toepassing is, respectievelijk deze in het geheel niet verjaart nu daarover in de wet niets is bepaald.

De voorzieningenrechter heeft het beslag opgeheven en geoordeeld dat eiseres op grond van het proces-verbaal een rechtsvordering heeft tot nakoming van een verbintenis uit overeenkomst zoals bedoeld in art. 3:307 BW, die verjaart door verloop van vijf jaar na de aanvang van de dag volgende op die waarop de vordering opeisbaar is geworden. Het hof heeft in hoger beroep het vonnis van de voorzieningenrechter bekrachtigd. De Hoge Raad overweegt in cassatie dat op grond van art. 87 lid 3 Rv een schikking opgenomen in een proces-verbaal de verbintenissen van partijen als gevolg van die schikking vastlegt. Hoewel de uitgifte van dat proces-verbaal geschiedt in executoriale vorm, wordt daarin de overeenkomst van partijen vastgelegd. Ingevolge art. 3:307 lid 1 BW geldt een verjaringstermijn van vijf jaar. De verjaringstermijn van twintig jaar van art. 3:324 BW is niet van toepassing, omdat de vastlegging van een schikking in een proces-verbaal niet kan worden aangemerkt als een rechterlijke uitspraak.

[eiseres],
wonende te [woonplaats],
eiseres tot cassatie,

advocaat: mr. H.J.W. Alt,
tegen
[verweerder],
wonende te [woonplaats],
verweerder in cassatie,
advocaat: mr. P.S. Kamminga.

Partijen zullen hierna ook worden aangeduid als [eiseres] en [verweerder].

Hoge Raad:

1 Het geding in feitelijke instanties

Voor het verloop van het geding in feitelijke instanties verwijst de Hoge Raad naar de navolgende stukken:

- a. het vonnis in de zaak C/09/460603/KG ZA 14-191 van de voorzieningenrechter te Den Haag van 27 maart 2014;
- b. het arrest in de zaak 200.148.531/01 van het gerechtshof Den Haag van 15 juli 2014.

Het arrest van het hof is aan dit arrest gehecht.

2 Het geding in cassatie

Tegen het arrest van het hof heeft [eiseres] beroep in cassatie ingesteld. De cassatiedagvaarding is aan dit arrest gehecht en maakt daarvan deel uit.

[verweerder] heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

De zaak is voor partijen toegelicht door hun advocaten en voor [verweerder] mede door mr. A.H.M. van den Steenhoven.

De conclusie van de Advocaat-Generaal E.M. Wesseling-van Gent strekt tot verwerping van het cassatieberoep.

De advocaat van [eiseres] heeft bij brief van 18 september 2015 op die conclusie gereageerd.

3 Beoordeling van het middel

3.1 In cassatie kan van het volgende worden uitgegaan.

(i) [eiseres] en [verweerder] hebben in de jaren 2003 en 2004 een relatie met elkaar gehad. [eiseres] heeft [verweerder] in de periode van 14 augustus 2003 tot en met 21 september 2004 diverse geldbedragen geleend.

(ii) [verweerder] heeft in de jaren 2004-2007 meermalen toegezegd het verschuldigde aan [eiseres] te zullen terugbetalen. Deze toezeggingen hebben niet geresulteerd in terugbetaling van het geleende geldbedrag.

(iii) Op 31 mei 2007 heeft [eiseres] conservatoir derdenbeslag laten leggen onder de Staat (Ministerie van Defensie) (hierna: het beslag) tot zekerheid van verhaal van haar vordering, die is begroot op een bedrag van € 150.000,=.

(iv) [eiseres] heeft [verweerder] op 6 juni 2007 gedagvaard. De procedure is geëindigd in een overeenkomst die is vastgelegd in een proces-verbaal van 20 maart 2008 (hierna: het proces-verbaal).

(v) Zoals blijkt uit het proces-verbaal zijn partijen overeengekomen dat [verweerder] aan [eiseres] uiterlijk op 20 juli 2008 een bedrag van € 95.000,= zal betalen, waarna [eiseres] ervoor zal zorgen dat het beslag wordt opgeheven.

(vi) Op 18 september 2008 heeft [eiseres] het proces-verbaal laten betekenen aan [verweerder] en op 23 december 2013 aan het Ministerie van Defensie.

(vii) [verweerder] is de overeenkomst niet nagekomen.

3.2.1 [verweerder] heeft in deze procedure gevorderd dat het op 31 mei 2007 gelegde beslag zal worden opgeheven. Hij heeft daartoe, kort gezegd, aangevoerd dat de verplichting tot terugbetaling per 18 september 2013, of zelfs al per 21 juli 2013 is verjaard zodat de grondslag van het beslag is komen te vervallen.

[eiseres] heeft verweer gevoerd en onder meer betoogd dat op de verplichting die is vastgelegd in het proces-verbaal, op de voet van art. 3:324 BW een verjaringstermijn van twintig jaar van toepassing is. De voorzieningenrechter heeft dit betoog verworpen en het beslag opgeheven.

3.2.2 Het hof heeft het vonnis van de voorzieningenrechter bekrachtigd. Het heeft daartoe het volgende overwogen:

“4.2. Met de voorzieningenrechter en [verweerder] is het hof voorshands van oordeel dat de afspraak die is neergelegd in het proces-verbaal ziet op een verbintenis tot nakoming uit een overeenkomst (tot vaststelling) tot een doen en dat verjaring van een dergelijke vordering is geregeld in artikel 3:307 lid 1 BW. Dat betekent dat de verplichting tot betaling van € 95.000,- is verjaard vijf jaar na de aanvang van de dag, volgende op die waarop de vordering opeisbaar is geworden. Blijkens het proces-verbaal diende voornoemd bedrag door [verweerder] uiterlijk op 20 juli 2008 aan [eiseres] te zijn betaald. Derhalve is de verplichting tot betaling van dit bedrag opeisbaar op 21 juli 2008, zodat deze (...) op 21 juli 2013 was verjaard.

4.3. Het hof volgt het betoog van [eiseres] niet dat deze afspraak gelijk is of te stellen zou zijn met een rechterlijke uitspraak als bedoeld in artikel 3:324 BW. De wetgever heeft in artikel 3:324 BW immers slechts voor rechterlijke of arbitrale uitspraken een (specifieke) verjaringstermijn bepaald en niet ook voor andere executoriale titels. Artikel 3:324 BW dient volgens de parlementaire geschiedenis (Parl. Gesch. BW Boek 3 1981, p. 941 (nr.7)) in samenhang te worden gelezen met artikel 3:316 BW en 319 BW, welk geval zich in dit geval niet voordoet, nu het hier niet gaat om een eis die door een rechterlijke toewijzing is gevolgd. Een overeenkomst (schikking; zie hierna) ter comparitie die in een (in executoriale vorm uit te geven) proces-verbaal wordt vastgelegd, is iets anders dan een toewijzing in een rechterlijke uitspraak, zelfs als deze voor de eisende partij in zoverre positieve gevolgen heeft dat een deel van diens eis materieel wordt ingewilligd. Hierbij is van belang dat in het op verlangen van een partij opgemaakte proces-verbaal volgens artikel 87 lid 3 Rv de verbintenissen, die partijen als gevolg van de schikking op zich nemen, worden vastgelegd. Duidelijk is dat het zodoende gaat om een vastlegging van de afspraken tussen partijen aangaande de tussen hen bereikte schikking en niet om een rechterlijke uitspraak. Het proces-verbaal wordt bovendien in dat artikel ook niet als uitspraak gekwalificeerd. Bepaald wordt slechts dat het in executoriale vorm wordt uitgegeven, waardoor het volgens artikel 430 Rv rechtstreeks ten uitvoer kan worden gelegd. De door [eiseres] aangevoerde omstandigheid dat de afgifte in executoriale vorm geschiedt door een rechter maakt dit niet tot een rechterlijke uitspraak, al niet omdat het een vastlegging van tussen en door partijen [cursivering hof] getroffen verbintenissen betreft en niet een gemotiveerde afdoening of toewijzing door een rechter. Grief 3 faalt derhalve.

4.4. Uit het voorgaande volgt dat het hof ook het betoog van [eiseres] dat in de wet geen verjaringstermijn zou zijn bepaald passeert. Het betreft een afspraak tussen partijen die valt onder het regime van artikel 3:307 lid 1 BW. Grieven 4 4 en 5 falen.”

3.3.1 Onderdeel 1 klaagt dat het hof heeft miskend dat een ter comparitie getroffen schikking die is vastgelegd in een proces-verbaal, een rechterlijke uitspraak is dan wel daarmee moet worden gelijkgesteld, althans dat het zijn oordeel onvoldoende heeft gemotiveerd.

3.3.2 Het onderdeel faalt. Indien tijdens een comparitie van partijen een schikking tot stand komt, wordt, wanneer een partij dat verlangt, een proces-verbaal opgemaakt waarin de verbintenissen die partijen als gevolg van die schikking op zich nemen, worden vastgelegd. Hoewel de uitgifte van dit proces-verbaal geschiedt in executoriale vorm (art. 87 lid 3 Rv), wordt daarin

derhalve de overeenkomst van partijen vastgelegd. Ook de in het onderhavige proces-verbaal vastgelegde vordering van [eiseres] is een vordering uit overeenkomst. Anders dan het onderdeel betoogt, wordt dat niet anders door de omstandigheid dat de afgifte van het proces-verbaal geschiedt door een rechter.

De art. 3:306 e.v. BW regelen de verjaring van rechtsvorderingen. Deze verjaring is tevens bepalend voor de verjaring van de met die rechtsvorderingen verbonden executoriale titels, met uitzondering van het bepaalde in art. 3:324 BW. Nu de in het proces-verbaal vastgelegde vordering van [eiseres] een vordering uit overeenkomst is, geldt daarvoor ingevolge art. 3:307 lid 1 BW een verjaringstermijn van vijf jaar. Anders dan het onderdeel betoogt, brengt de omstandigheid dat de vordering is vastgelegd in het proces-verbaal van de comparitie niet mee dat de verjaringstermijn van art. 3:324 BW geldt, nu de vastlegging van een schikking in een proces-verbaal niet kan worden aangemerkt als een rechterlijke uitspraak. Het oordeel van het hof is dus juist.

3.4 De overige klachten van het middel kunnen evenmin tot cassatie leiden. Dit behoeft, gezien art. 81 lid 1 RO, geen nadere motivering nu die klachten niet nopen tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

4 Beslissing

De Hoge Raad:

verwerpt het beroep;

veroordeelt [eiseres] in de kosten van het geding in cassatie, tot op deze uitspraak aan de zijde van [verweerder] begroot op € 390,34 aan verschotten en € 2200,- voor salaris.

NOOT

1. Deze uitspraak houdt het volgende in. Niet de vorm, maar de inhoud van hetgeen is vastgelegd in een proces-verbaal opgemaakt in executoriale vorm, is bepalend voor het toepasselijke verjaringsregime. De verjaringstermijn van twintig jaar, geregeld in art. 3:324 BW, heeft alleen betrekking op rechterlijke of arbitrale uitspraken en ziet niet op andere executoriale titels. De schikking die op grond van art. 87 lid 3 Rv is vastgelegd in een proces-verbaal wordt in executoriale vorm uitgegeven en kan derhalve op grond van art. 430 lid 3 Rv rechtstreeks ten uitvoer worden gelegd. Echter, de omstandigheid dat afgifte in executoriale vorm geschiedt door een rechter, maakt het proces-verbaal niet tot een rechterlijke uitspraak. In geval van een schikking vastgelegd in een proces-verbaal is sprake van een vaststellingsovereenkomst, oftewel een obligatoire overeenkomst als bedoeld in art. 6:213 BW. Art. 3:306 e.v. BW regelt de verjaring van rechtsvorderingen. Die verjaring is tevens bepalend voor de verjaring van de met die rechtsvorderingen verbonden executoriale titels, met uitzondering van het bepaalde in art. 3:324 BW. Daarom is de verjaringstermijn van vijf jaar van art. 3:307 lid 1 BW van toepassing op de in het proces-verbaal vastgelegde schikking als bedoeld in art. 87 lid 3 Rv.

2. De uitspraak van de Hoge Raad impliceert dat een proces-verbaal uitgegeven in executoriale vorm niet steeds eenzelfde verjaringstermijn kent. De verjaringstermijn is afhankelijk van de inhoud van het proces-verbaal. Hiermee wordt bevestigd dat de wet als zodanig geen bijzonder voorschrift voor de verjaring van de bevoegdheid tot tenuitvoerlegging van executoriale titels bevat, maar dat moet worden teruggevallen op art. 3:306 e.v. BW. De wet bevat alleen een specifieke bepaling voor de verjaring van rechterlijke en arbitrale uitspraken.

3. In de conclusie van A-G mr. E.M. Wesseling-van Gent bij onderhavige uitspraak lijkt in het algemeen te worden

verondersteld dat een proces-verbaal een vonnis kan zijn waarop art. 3:324 BW van toepassing is. Dat volgt niet uit deze uitspraak van de Hoge Raad, nu als uitgangspunt heeft te gelden dat ten aanzien van executoriale titels moet worden teruggevallen op de daaraan verbonden rechtsvorderingen, waarbij de verjaring wordt geregeld door art. 3:306 e.v. BW, behoudens rechterlijke en arbitrale uitspraken. Het hof heeft in deze zaak terecht overwogen dat art. 3:324 BW volgens de parlementaire geschiedenis in samenhang moet worden gelezen met art. 3:316 BW en 319 BW, inhoudende dat de verjaringstermijn van twintig jaar van art. 3:324 BW is verbonden aan het instellen van een eis gevolgd door toewijzing. Verder volgt uit de parlementaire geschiedenis dat die toewijzing een veroordeling van enigerlei aard moet inhouden, die voor tenuitvoerlegging in aanmerking komt. De (langere) verjaringstermijn is verbonden aan de vastlegging van de dwingende verplichting, waarbij de eisende partij heeft doen blijken nakoming te wensen (Parl. Gesch. BW Boek 3 1981, p. 941). Het hof heeft ook overwogen dat een proces-verbaal niet als rechterlijke uitspraak gekwalificeerd kan worden en een schikking vastgelegd in een proces-verbaal in executoriale vorm iets anders is dan een (gemotiveerde) afdoening of toewijzing bij rechterlijke uitspraak. Op grond van het voorgaande kan worden aangenomen dat een proces-verbaal in executoriale vorm nimmer een rechterlijke uitspraak kan inhouden en dat derhalve moet worden teruggevallen op art. 3:306 e.v. BW en het verjaringsregime van art. 3:324 BW niet van toepassing is (zie ook J.A. de Swart, 'Stuitend verhaal, Over verjaring, grossen en valsheid in geschrift', *De Gerechtsdeurwaarder* 2009/4, p. 22-29).

4. Gezien het voorgaande lijkt de veronderstelling van A-G mr. E.M. Wesseling-van Gent dat een mondeling tussenvonnis vastgelegd in een proces-verbaal als bedoeld in art. 232 lid 2 Rv, meestal inhoudende een bewijsopdracht, een vonnis is waarop de verjaringstermijn van twintig jaar als bedoeld in art. 3:324 BW van toepassing is, onjuist. Het proces-verbaal is slechts het instrument waarmee achteraf het reeds gegeven mondelinge tussenvonnis wordt vastgelegd (zie ook Gerechtshof 's-Hertogenbosch 18 april 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:979). Daarbij geldt dat dit proces-verbaal doorgaans niet in executoriale vorm wordt opgemaakt en evenmin een afdwingbare veroordeling bevat. Onder die omstandigheden speelt art. 3:324 BW geen rol.

5. Ook het bevelschrift tot betaling van het resterende bedrag aan schadeloosstelling en loon van deskundigen op grond van art. 199 lid 2 Rv kan, gezien de overwegingen bij randnummer 3, niet worden gekwalificeerd als rechterlijke uitspraak waarop art. 3:234 BW van toepassing is. Vermoedelijk is de verjaringstermijn van twintig jaar van toepassing op grond van art. 3:306 BW.

6. De onderhavige uitspraak is interessant voor de uitgangspunten met betrekking tot de verjaring van het proces-verbaal van de verificatievergadering (art. 121 Fw jo. art. 196 Fw). Ingevolge art. 196 Fw heeft de erkenning van een vordering, die blijkt uit het proces-verbaal van de verificatievergadering, kracht van gewijsde tegen de schuldenaar en het proces-verbaal levert een executoriale titel op tegen die schuldenaar. Daarmee staat de vordering na afloop van het faillissement vast.

7. In de rechtspraak en literatuur wordt ten aanzien van dit proces-verbaal (soms) verondersteld dat er geen wettelijke bepaling is die de verjaring van die executoriale titel regelt en moet worden aangenomen dat die titel niet verjaart (Rechtbank Overijssel, 21 januari 2015, ECLI:NL:RBOVE:2015:1010 en B. Wessels, *Insolventierecht, Deel V: Verificatie van schuldvorderingen*, 2014, nr. 5111). In andere uitspraken wordt dit proces-verbaal gelijkgesteld aan een vonnis, waarop art. 3:324 BW van toepassing is (zie. Gerechtshof Amsterdam 30 september 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:4231 en vgl. Rechtbank Amsterdam, 18 december 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:9504). Het indienen van

een vordering ter verificatie gevolgd door opname op de lijst van erkende schuldeisers in het proces-verbaal van de verificatievergadering wordt dan beschouwd als het instellen van een eis gevolgd door toewijzing als bedoeld in art. 3:319 BW. Daarom zou de verjaringstermijn van art. 3:324 BW dan van toepassing zijn.

8. Met de huidige uitspraak van de Hoge Raad staat vast dat art. 3:306 e.v. BW de verjaring van executoriale titels regelt, behoudens een rechterlijke of arbitrale uitspraak waarop specifiek art. 3:324 BW van toepassing is. De wet voorziet dus wel in de verjaring van executoriale titels. Daarnaast staat de algemene verjaringstermijn van twintig jaar, opgenomen in art. 3:306 BW, in de weg aan het veronderstelde uitgangspunt dat een executoriale titel niet verjaart. Verder valt het proces-verbaal van de verificatievergadering, gezien de overwegingen bij randnummer 3, niet te kwalificeren als een rechterlijke uitspraak. De erkenning van een vordering, die blijkt uit het proces-verbaal van de verificatievergadering, komt daarbij meestal tot stand na overleg en overeenstemming (schikking) tussen de schuldeiser en schuldenaar waarbij de rechter lijdelijk is (zie ook art. 122 Fw). In die zin vertoont het proces-verbaal van de verificatievergadering grote gelijkenissen met het proces-verbaal waarin een schikking wordt vastgelegd op grond van art. 87 lid 3 Rv. Derhalve komt het aannemelijk voor dat de verjaringstermijn van vijf jaar van art. 3:307 lid 1 BW ook van toepassing is op het proces-verbaal van de verificatievergadering. Dat heeft grote gevolgen voor de thans heersende opvatting in de rechtspraak en de wijze waarop schuldeisers, na afwikkeling van het faillissement, de (restant)vordering op met name particuliere schuldenaren verhalen. Schuldeisers zullen sneller executeren en/of (eerder) rekening moeten houden met tijdige stuiting van de verjaring.

9. Ten aanzien van de renvooi-procedure (art. 122 Fw), ingeleid bij (blijvende) betwisting van de vordering van de schuldeiser, is het overigens van belang te constateren dat die procedure niet strekt tot betaling van een geldsom en slechts een declaratoire beslissing oplevert. Het vonnis heeft niet dezelfde kracht als de erkenning van de vordering op de verificatievergadering (Hoge Raad 21 november 2003, ECLI:NL:HR:2003:AL8481). Art. 3:324 BW is niet relevant, omdat voor wat betreft de hoofdsom geen uitvoerbare veroordeling wordt uitgesproken. Ten aanzien van de eventuele proceskostenveroordeling kan dat anders liggen.

10. Voorts verdient de verjaring van de bevoegdheid om een dwangbevel ten uitvoer te leggen nog aandacht. In de rechtspraak heerst soms de opvatting dat vanwege de daaraan verbonden executoriale titel en art. 4:116 Awb, het verjaringsregime van art. 3:324 BW geldt (zie Rechtbank Den Haag 12 november 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:13356 en Gerechtshof Den Haag 11 februari 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:687, Rechtbank 's-Gravenhage 20 januari 2010, ECLI:NL:RBSGR:2010:BL4442 en vgl. HR 28 juni 2002, NJ 2003/676 en Rechtbank Limburg 22 mei 2015, ECLI:NL:RBLIM:2015:4245). Ook die aanname is, gezien de overwegingen bij randnummer 3, onjuist. Een dwangbevel kan niet worden gelijkgesteld aan een rechterlijke uitspraak. Indien de verjaring van het desbetreffende dwangbevel niet uitdrukkelijk in de wet is geregeld, dient ook ten aanzien van deze executoriale titel te worden teruggevallen op art. 3:306 e.v. BW. Dat laatste geldt ook voor de notariële akte in executoriale vorm en voor andere executoriale titels (Gerechtshof Arnhem 16 oktober 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BY1109).

11. Uit het voorgaande volgt dat een proces-verbaal in executoriale vorm geen rechterlijke uitspraak is en dat art. 3:324 BW daarop niet van toepassing is. De verkorte verjaringstermijn van vijf jaar van art. 3:307 lid 1 BW ligt op de loer ten aanzien van een proces-verbaal in executoriale vorm uitgegeven dat

grotendeels is gebaseerd op, of is ingegeven door overeenstemming die partijen onderling hebben bereikt. Het toepasselijke verjaringsregime hangt af van de inhoud van het proces-verbaal. Dit heeft niet alleen gevolgen voor schikkingen die in een proces-verbaal worden vastgelegd op grond van art. 87 lid 3 Rv, maar ook voor andere processen-verbaal opgemaakt in executoriale vorm en voor andere executoriale titels.

M. Teekens
TeekensKarstens advocaten notarissen

Strafrecht

16

Hoge Raad
24 november 2015, nr. 14/03950
ECLI:NL:HR:2015:3349
ECLI:NL:PHR:2015:2294
(mr. Van Dorst, mr. De Hullu, mr. Splinter-
van Kan, mr. Buruma, mr. Faase)
(concl. A-G mr. Vellinga)
Noot M. van Kuilenburg

Voorwaardelijk opzet bij schieten tijdens worsteling?

De Hoge Raad overweegt dat het oordeel van het hof dat de gedragingen van de verdachte tezamen naar hun uiterlijke verschijningsvorm kunnen worden aangemerkt als zozeer te zijn gericht op het neerschieten van het slachtoffer, dat het niet anders kan zijn dan dat de verdachte de aanmerkelijke kans op het overlijden van het slachtoffer heeft aanvaard, niet onbegrijpelijk is. Daarbij heeft de Hoge Raad gelet op de specifieke omstandigheden van het geval zoals die door het hof zijn vastgesteld, te weten het laden van het pistool met scherpe munitie, het bij zich steken van dat pistool, het pakken, doorladen en in het bijzonder het tijdens de worsteling met het slachtoffer – kennelijk met de vinger aan de trekker – op diens buik richten en gericht houden van dat pistool.
Conclusie A-G: anders.

[Sr art. 287]

De verdachte is veroordeeld voor doodslag. Verdachte had tijdens een worsteling met het slachtoffer met een vuurwapen in de buik van het slachtoffer geschoten, aan welke verwonding het slachtoffer is overleden.

Het hof heeft voorwaardelijk opzet aangenomen en daartoe geoordeeld dat de verdachte in een gespannen situatie een doorgeladen pistool op korte afstand op het slachtoffer heeft gericht. Dat het slachtoffer zich hier vervolgens tegen heeft verzet, het pistool heeft vastgegrepen en heeft geprobeerd dat van zich af te duwen is naar algemene ervaringsregels een voorzienbare reactie en moet ook voor de verdachte voorzienbaar zijn geweest. Bij een worsteling onder die omstandigheden is voorts, naar algemene ervaringsregels, de kans aanmerkelijk te noemen dat een doorgeladen pistool afgaat en dat iemand ten gevolge hiervan komt te overlijden. De verdachte heeft dat gevolg ook bewust aanvaard. Het laden van het pistool met scherpe munitie, het bij zich steken van dat pistool, het pakken, doorladen, richten en gericht houden van dat pistool op het slachtoffer zijn gedragingen die, tezamen genomen, naar hun uiterlijke verschijningsvorm, kunnen worden aangemerkt als zo zeer gericht op een bepaald gevolg (het neerschieten van de ander) dat het niet anders kan zijn dan dat de verdachte de aanmerkelijke kans op het desbetreffende gevolg heeft aanvaard.

Het middel richt zich tegen de motivering van de bewezenverklaring van het (voorwaardelijk) opzet op de dood van het slachtoffer. De Hoge Raad overweegt dat het oordeel van het hof dat de gedragingen van de verdachte tezamen naar hun uiterlijke verschij-